

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น :

กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออก*

FACTORS EFFECTING THE PUBLIC MINDS OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS: A CASE STUDY OF DEMONSTRATION SCHOOLS IN THE EASTERN REGION

อารีวรรณ กุหเพ็ญแสง**

ดร.สุรีพร อนุศาสนนันท์***

ดร.สมพงษ์ ปั้นหุ่น****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับ จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อสร้างสมการทำนายความเป็นผู้มีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและ 3) เพื่อศึกษาปรากฏการณ์เชิงตัวแปรที่สามารถทำนาย ความเป็นผู้มีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออก จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน และแบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะ วิเคราะห์ค่าความตรง และความเชื่อมั่นของเครื่องมือเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง สำหรับตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดควอดขันและการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ส่งผลต่อ

พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอื่นที่เหลือไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายตัวแปรพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ร้อยละ 35.60 และสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณ เพื่อทำนายพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดังนี้

*วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยวัดผลและสถิติการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ

$$\overline{PM} = 2.150 + .353^{**}(\text{SELF}) + .009 (\text{FUTR}) + .008 (\text{PAR_M}) - .033 (\text{REAS}) \\ - .053^{*}(\text{STRC}) - .019 (\text{NEGL}) + .067 (\text{TEA_M}) + .004 (\text{REL_T}) \\ + .036 (\text{FRI_M}) - .064 (\text{REL_F}) + .025 (\text{IMP_M}) + .099^{*}(\text{MD_NEWS})$$

สมการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\overline{Z}_{PM} = .444^{**}Z_{\text{SELF}} + .014 Z_{\text{FUTR}} + .012 Z_{\text{PAR_M}} - .056 Z_{\text{REAS}} - .111^{*}Z_{\text{STRC}} \\ - .036 Z_{\text{NEGL}} + .116 Z_{\text{TEA_M}} + .007 Z_{\text{REL_T}} + .061 Z_{\text{FRI_M}} - .110 Z_{\text{REL_F}} \\ + .049 Z_{\text{IMP_M}} + .161^{*}Z_{\text{MD_NEWS}}$$

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ/ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ/ การวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the relationship among factors and public mind of lower secondary students 2) to construct a predictive equation of public mind of lower secondary students, and 3) to study the predictability of the variables in predicting the public mind of lower secondary students. The sample consisted of 282 lower secondary students of demonstration schools in the eastern region. The research instrument was questionnaire asking on students' demographical data, factors influencing students' public mind, and students' public mindedness. All sub-scales questions met the requirement of validity and reliability. Data were analyzed by descriptive statistic and multiple regression analysis.

The results indicated that factors those significantly affected the public mind of lower secondary students consisted of 3 variables, they were self-efficacy, strict family rearing and mass media consumption. Other variables were not significantly affected the students public mind. All variables could predict the public mind of student for 35.60 %.

The regression equation of raw scores was

$$\overline{PM} = 2.150 + .353^{**}(\text{SELF}) + .009 (\text{FUTR}) + .008 (\text{PAR_M}) - .033 (\text{REAS}) \\ - .053^{*}(\text{STRC}) - .019 (\text{NEGL}) + .067 (\text{TEA_M}) + .004 (\text{REL_T}) \\ + .036 (\text{FRI_M}) - .064 (\text{REL_F}) + .025 (\text{IMP_M}) + .099^{*}(\text{MD_NEWS})$$

The regression equation of standard scores was

$$\overline{Z}_{PM} = .444^{**}Z_{\text{SELF}} + .014 Z_{\text{FUTR}} + .012 Z_{\text{PAR_M}} - .056 Z_{\text{REAS}} - .111^{*}Z_{\text{STRC}} \\ - .036 Z_{\text{NEGL}} + .116 Z_{\text{TEA_M}} + .007 Z_{\text{REL_T}} + .061 Z_{\text{FRI_M}} - .110 Z_{\text{REL_F}} \\ + .049 Z_{\text{IMP_M}} + .161^{*}Z_{\text{MD_NEWS}}$$

Keyword: Public Mind/ Factors Effecting the Public Mind/ Hierarchical Stepwise Regression

บทนำ

โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและเศรษฐกิจที่บีบรัด ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของ คนในสังคมไทยให้เกิดการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูง เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ ดังนั้นความสำคัญต่อส่วนรวม จึงลดลงทุกวัน ความเจริญทางด้านวัตถุเพิ่มขึ้น ทำให้สังคมมีค่านิยมให้ความสำคัญต่อการแสวงหาเงินทองอำนาจมากกว่าให้ความสำคัญด้านจิตใจ สังคมจึงเสื่อมโทรมลงเกิดปัญหาต่างๆ มากมาย การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมี การกล่าวถึงคำว่า “จิตสาธารณะ” มากขึ้น เพื่อเป็นแนวคิดต่อตนเองอันจะสร้างประโยชน์ ก่อให้เกิดการพัฒนาแก่สังคม การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายใน จิตสาธารณะเป็นคุณธรรมจริยธรรมประการหนึ่ง ที่ต้องการให้มีหรือเกิดขึ้นในสังคมไทย เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้น ในสังคม ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ โดยตัวบ่งชี้จิตสาธารณะอยู่ในมาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ตัวบ่งชี้คือกำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคมคุณธรรม จิตสาธารณะและจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ซึ่งต่อมากกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะโดยให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กำหนด “จิตสาธารณะ” ไว้เป็น 1 ใน 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สถานศึกษาต้องเน้น นอกจากนี้ยังให้สถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ รวม 165 ชั่วโมง โดยในประถมศึกษปีที่ 1-6 จะต้องทำกิจกรรม 60 ชั่วโมง มัธยมศึกษาตอนต้น 45 ชั่วโมง และมัธยมศึกษาตอนปลาย 60 ชั่วโมง โดยหวังให้นักเรียนได้ซึมซับสิ่งดีๆ จากการทำกิจกรรมและเป็นนิสัยติดตัวไปจนโต เพราะถ้าสังคมมีคนที่มีความจิตสาธารณะมาก ๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน จะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จากการศึกษาสถานภาพคุณธรรมของเยาวชนไทย โดยสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (สกศ.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระหว่างวันที่ 10-18 มีนาคม พ.ศ. 2550 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง นักศึกษา และนักเรียน ทั่วประเทศ จำนวน 2,788 คน พบว่าคุณธรรมของเยาวชนไทยที่ควรเร่งปลูกฝัง 10 อันดับแรก ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสุภาพ/ความมีสัมมาคารวะ ความกตัญญู การมีจิตสำนึกที่ดี ความสามัคคี ความมีเหตุผล และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และกลุ่มคนที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้าน คุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุดคือ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา ซึ่งบุคคลและสถาบันที่มีอิทธิพลและเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนเป็นคนดีมีคุณธรรมมากที่สุด ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ สื่อต่างๆ

และสถานศึกษา (สุขุม เฉลยสุข, 2550) นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งจิตสาธารณะเป็น 1 ใน 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สถานศึกษาจะต้องเร่งพัฒนา (สุทธิ ภาสระกู, 2557)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของ เจริญ หนูรุ่ง (2551) ชนะศึก นิชานนท์ (2544) พรพรหม พรรคพวก (2550) ปฎิมากร ศิริเตชะ (2549) สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2547) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านต่างๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน พบว่า ครอบครัว ครู อาจารย์ เพื่อน และสื่อมวลชน มีผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura) โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สาเหตุเพราะจากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีคุณธรรมต่ำที่สุด (ศูนย์คุณธรรม, 2550) ประกอบกับมีงานวิจัยที่ทำการศึกษากับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น น้อยมาก ทำให้ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มนี้ นอกจากนี้ นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนสาธิตยังเป็นกลุ่มที่น่าสนใจเนื่องจากจุดมุ่งหมายของการเป็นโรงเรียนสาธิต เพื่อเป็นแหล่งฝึกปฏิบัติ ทดลอง ค้นคว้าศาสตร์ทางการสอนทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อพัฒนานวัตกรรม เป็นต้นแบบผู้นำทางวิชาการ ดังนั้นโรงเรียนสาธิตจึงเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นเด็กที่เก่งและกล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (Hierarchical stepwise regression) ซึ่งมีจุดเด่นคือ มีการจำแนกกลุ่มของตัวแปรอิสระออกเป็นกลุ่ม ๆ แล้วศึกษาวิเคราะห์ว่า แต่ละกลุ่มมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่

เมื่อมีตัวแปรอีกกลุ่มหนึ่งเพิ่มเข้ามา ในการวิเคราะห์สมการถดถอยที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ จะได้สมการถดถอยที่ต้องทำตามทฤษฎีและมีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดการวิจัยที่วางไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อสร้างสมการทำนายความเป็นผู้มีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

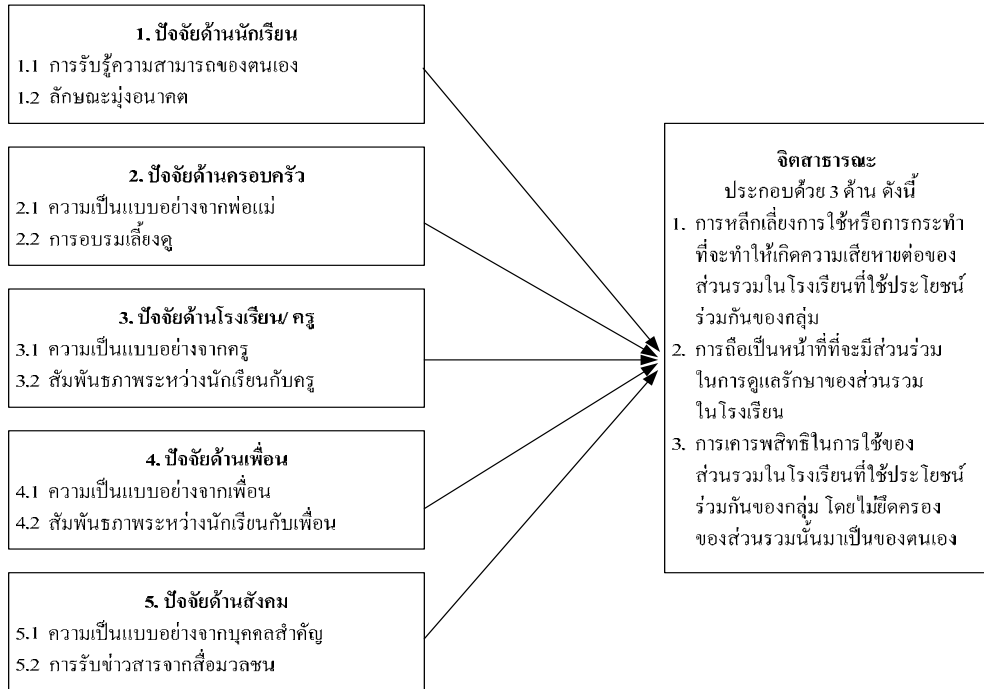
กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของ เจริญ หนูรุ่ง (2551) ชนะศึก นิชานนท์ (2544) พรพรหม พรรคพวก (2550) ปฎิมากร ศิริเตชะ (2549) สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2547) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านต่าง ๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน พบว่า ครอบครัว ครูอาจารย์ เพื่อน และสื่อมวลชน มีผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (Bandura, 1977, 1986) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ในลักษณะร่วมกำหนดซึ่งกันและกัน

จากการศึกษานิยาม ความหมาย และองค์ประกอบจิตสาธารณะของ ชาย โพธิธิตา (2540) และ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินหงษ์ และทัศนาก ทองภักดี (2547) ซึ่งแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม ในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม
2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียนในวิสัย ที่ตนสามารถทำได้

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น
 ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 949 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนจำนวน 282 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีของ ชูเมคเกอร์และโลแมกซ์ แฮร์ แบล็ค บابين และ แอนเดอร์สัน (Schumacker & Lomax, 1996; Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) โดยใช้สูตรคำนวณตัวแปรทำนายต่อกลุ่มตัวอย่างเป็น 1:20 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ ฉัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดย ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ พรพรหม พรรคพวก (2550) มี

ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2558 โดย แจกแบบสอบถามไปจำนวน 360 ฉบับ ได้แบบสอบถาม คืนมาเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 282 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 78.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐานของ ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัย ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอน ต้น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

3. สร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและ คะแนนมาตรฐาน เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ จิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดย การวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (Hierarchical stepwise regression)

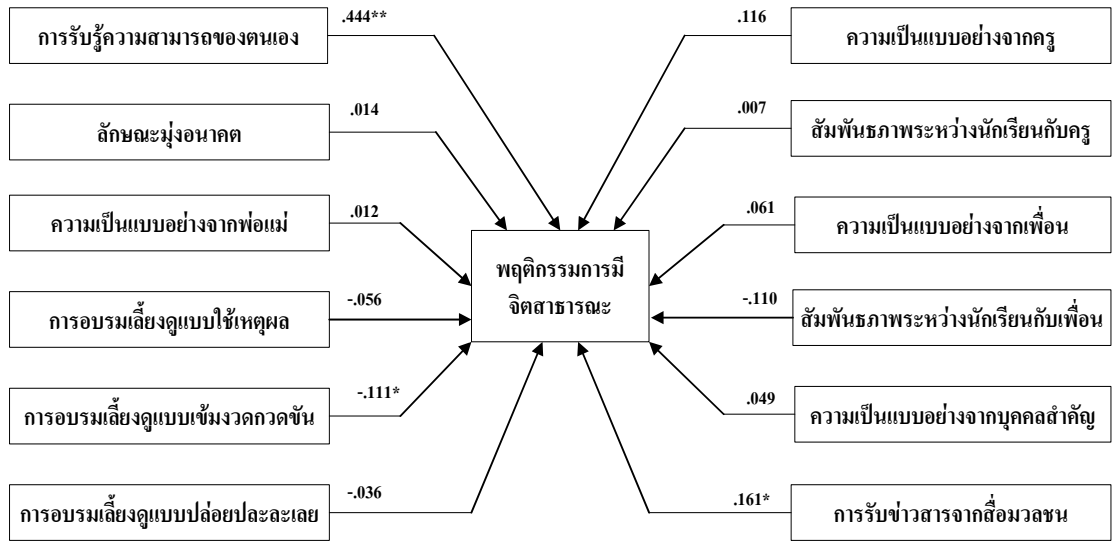
ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ คู่ใดมีค่ามากกว่า .80 เมื่อพิจารณาจากค่า Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง .56-.77 และค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.29 - 1.79 แสดงว่าการวิเคราะห์ครั้งนี้ไม่มีปัญหา ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) ดังนั้น จึงทำ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการวิเคราะห์ การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (Hierarchical stepwise regression) โดยผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรใส่เข้า ในสมการตามลำดับก่อนหลังตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน เข้าสมการเป็นชุดที่ 1 เนื่องจากเป็นปัจจัยภายใน เป็นสำนึกที่เกิดจากภายใน ของแต่ละบุคคล นำตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัวเข้า สมการเป็นชุดที่ 2 เนื่องจากครอบครัวเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดกับ นักเรียนมากที่สุดและมีอิทธิพลต่อตัวนักเรียน นำตัวแปร ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครูและปัจจัย ด้านเพื่อนเข้าสมการ เป็นชุดที่ 3 เนื่องจากเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลรอง ลงมาจากครอบครัว และตัวแปรปัจจัยด้านสังคม นำเข้า สมการเป็นชุดสุดท้าย เนื่องจากเป็นสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่เป็นตัวแบบสัญลักษณ์ซึ่งมีอิทธิพลรองลงมาจากตัว แบบที่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิด ซึ่งจากขั้นตอน ที่กล่าวมาข้าง ต้น ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปร	r	Step I			สัดส่วน การเพิ่ม/ ลด	Step II			สัดส่วน การเพิ่ม/ ลด	Step III			สัดส่วน การเพิ่ม/ ลด	Step IV			สัดส่วน การเพิ่ม/ ลด
		B	SE B	β		B	SE B	β		B	SE B	β		B	SE B	β	
SELF	.536	.413	.044	.520**	-0.030	.396	.046	.498**	-0.042	.377	.048	.475**	-0.046	.353	.048	.444**	-0.065
FUTR	.250	.026	.037	.039	-0.844	.025	.038	.037	-0.051	.027	.038	.041	0.108	.009	.038	.014	-0.659
PAR_M	.284					.054	.041	.079	-0.722	.037	.042	.053	-0.329	.008	.043	.012	-0.774
REAS	.171					-.021	.037	-.036	-1.211	-.032	.038	-.055	-0.528	-.033	.037	-.056	-0.018
STRC	-.107					-.053	.027	-.111*	-0.037	-.056	.027	-.117*	-0.054	-.053	.027	-.111*	0.051
NEGL	-.101					-.028	.031	-.051	0.495	-.025	.030	-.046	0.098	-.019	.030	-.036	0.217
TEA_M	.254									.073	.037	.125	-0.508	.067	.037	.116	-0.072
REL_T	.219									.006	.038	.010	-0.954	.004	.038	.007	-0.300
FRI_M	.298									.057	.034	.099	-0.668	.036	.034	.061	-0.384
REL_F	.205									-.044	.035	-.076	-1.371	-.064	.035	-.110	-0.447
IMP_M	.295													.025	.030	.049	-0.834
MD_NEWS	.394													.099	.039	.161*	-0.591
R				.537				.557				.579				.596	
R²				.289				.310				.335				.356	
Adjust R²				.283				.295				.311				.327	
R²change				.289				.021				.025				.020	
F				56.591				2.136				2.594				4.227	
Constant				2.192				2.327				2.184				2.150	
Durbin-Watson	1.919																

**p < .01, *p < .05, เครื่องหมายลบ (-) แสดงทิศทางของปริมาณของอิทธิพล

** $p < .01$, * $p < .05$

ภาพที่ 2 โมเดลแสดงอิทธิพลทางตรงของตัวแปรอิสระต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

จากตารางที่ 1 และภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีจำนวน 3 ตัวแปรได้แก่ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน มีจำนวน 9 ตัวแปรได้แก่ ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต ความเป็นแบบอย่างจากพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ความเป็นแบบอย่างจากครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ความเป็นแบบอย่างจากเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และความเป็นแบบอย่างจากบุคคลสำคัญ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสูงสุดคือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีค่าเท่ากับ .444 ซึ่งส่งผลทางบวกต่อการมีพฤติกรรม

จิตสาธารณะของนักเรียน นั่นคือ ถ้านักเรียนสามารถรับรู้ความสามารถของตนเองได้มากก็จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรองลงมา คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าเท่ากับ -.111 ซึ่งส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ นั่นคือ ถ้านักเรียนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันสูง ก็จะมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่ำ และตัวแปรสุดท้าย คือ ตัวแปรการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ .161 ซึ่งส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ นั่นคือ ถ้านักเรียนรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะมากก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูง

จากการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายตัวแปรพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ร้อยละ 35.60 และสามารถสร้างสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายพฤติกรรม

การมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \overline{PM} = & 2.150 + .353^{**} (SELF) + .009 \\ & (FUTR) + .008 (PAR_M) - .033 (REAS) \\ & - .053^* (STRC) - .019 (NEGL) + .067 \\ & (TEA_M) + .004 (REL_T) \\ & + .036 (FRI_M) - .064 (REL_F) + .025 \\ & (IMP_M) + .099^* (MD_NEWS) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \overline{Z}_{PM} = & .444^{**} Z_{SELF} + .014 Z_{FUTR} + .012 Z_{PAR_M} \\ & - .056 Z_{REAS} - .111^* Z_{STRC} \\ & - .036 Z_{NEGL} + .116 Z_{TEA_M} + .007 Z_{REL_T} \\ & + .061 Z_{FRI_M} - .110 Z_{REL_F} \\ & + .049 Z_{IMP_M} + .161^* Z_{MD_NEWS} \end{aligned}$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ แบนดูรา (Bandura, 1986) กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในแต่ละบุคคลมีผลต่อการกระทำของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคล มีการรับรู้ถึงความสามารถของตนเองสูงก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล มีความดี (2547) ฌฐณิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) และพรพรหม พรรกพวก (2550) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ทาง

บวกกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เมื่อบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงก็จะมีจิตสาธารณะสูงขึ้นด้วย

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลทางลบต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากครอบครัวเป็นหน่วยสังคมกลุ่มแรกที่ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังและกลมกลืนพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพให้เป็นไปตามบทบาทและความคาดหวังของสังคม ความรัก ความอบอุ่น ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ ลูก จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้บุคคลเกิดจิตสาธารณะต่อสังคมส่วนรวม (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร, 2543; สีอพล้ง, 2542; สุพจน์ ทราญแก้ว, 2546) นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูยังเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดวัยเด็ก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพการกระทำในอนาคต พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลส่วนหนึ่งจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ด้วยเหตุนี้การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก็เนื่องมาจากการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์มาตั้งแต่ในวัยเด็ก ทั้งนี้หากนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ก็จะทำให้เด็กมีโอกาสที่จะทำงานเพื่อสังคมได้น้อย ไม่กล้าคิดไม่กล้าตัดสินใจและไม่มั่นใจในตนเอง จึงทำให้มีจิตสาธารณะค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา รัฐปัติย์ (2532) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนั้นหากต้องการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะที่สูงขึ้น นอกจากจะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองแล้ว พ่อแม่ผู้ปกครองก็ควรอบรมเลี้ยงดูลูกให้พอเหมาะยียดทางสายกลางไม่ตึงหรือ หย่อนจนเกินไป ก็จะทำให้เด็กมีโอกาพัฒนาจิตสาธารณะของตนเองให้สูงขึ้นได้

การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เนื่องจากสื่อเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่ในการสร้างพฤติกรรมใหม่ หรือเสริมสร้างพฤติกรรมที่มี

อยู่แล้วให้ดีขึ้น และทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดพฤติกรรม ในกรณีนี้ผู้สังเกต เห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Bandura, 1986) และยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่มี ส่วนในการขัดเกลาคความเชื่อ แบบอย่างความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนใน สังคม (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร, 2543; สื่อพลัง, 2542; สุพจน์ ทราญแก้ว, 2546) ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ชนะศึก นิชานนท์ (2544) และ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2547) ที่พบว่า กระบวนการ หล่อหลอมจากสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ คุณลักษณะที่พึงปรารถนา ของชายและหญิงไทย ตามการ รับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และกระบวนการ ที่เอื้อ ต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากสื่อมวลชน มีอิทธิพลต่อระดับจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิต อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยครั้งนี้ที่พบว่า การรับข่าวสาร จากสื่อมวลชนส่งผล ทางบวกต่อจิตสาธารณะ นั่นคือ หากนักเรียนได้รับทราบ ข้อมูลเกี่ยวกับ จิตสาธารณะจากสื่อต่าง ๆ ในระดับสูงก็จะ ส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูง ดังนั้นหาก ต้องการให้ นักเรียนมีจิตสาธารณะที่สูงขึ้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็ควร นำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ จิตสาธารณะที่นำเสนอทางสื่อ ต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา พฤติกรรม จิตสาธารณะที่สูงขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ร้อยละ 75.89 เป็นนักเรียนที่มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก กลุ่มประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตใน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัว ที่อบอุ่น พ่อแม่มีเวลาเพียงพอในการอบรมสั่งสอน ลูก ๆ และมีความพร้อมในการส่งเสริมลูกในด้านต่าง ๆ (ผกาพันธ์ อินตะแก้ว, 2552)

3. ในการสร้างสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทำนาย พฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะของนักเรียนนั้น สามารถ อธิบายได้เพียงร้อยละ 35.60 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการ ตั้งนิยามไม่ชัดเจนทำให้การตั้งคำถามไม่ตรง ประเด็น ข้อคำถามบางข้อเป็นข้อคำถามเชิงลบซึ่งอาจ ทำให้นักเรียนสับสน ในการตอบแบบสอบถาม และ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมี ความอดทนน้อย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการตอบ แบบสอบถาม เนื่องจากข้อคำถามมีจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การรับรู้ความสามารถของตนเอง ส่งผลทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้นักเรียน เกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากการ รับรู้ความสามารถของตนเองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของ บุคคลในการเลือกทำกิจกรรม การใช้ความพยายาม และ ความอดทนในการทำงาน

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลทางลบต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองควรปรับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรให้ เหมาะสม ไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป เนื่องจากนักเรียน จะเติบโตไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน ครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันแรกที่มีส่วนปลูกฝัง ความคิดเหล่านี้

1.3 การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ส่งผล ทางบวกต่อการมีจิตสาธารณะ ของนักเรียน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอข้อมูล ควรเพิ่มหรือแทรก ประเด็นที่เกี่ยวกับการปลูกฝังการมีจิตสาธารณะทั้ง ทางตรงและทางอ้อมให้มากขึ้นและกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความซึมซับ ควรมีการควบคุมระยะเวลาในการเปิดรับสื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสมและคอย ให้อำนาจแนะนำเกี่ยวกับสื่อที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐควรเข้ามามีบทบาทในการควบคุมเนื้อหาที่ นำเสนอทางสื่อต่าง ๆ อาจมีการออกกฎหมายและลงโทษ อย่างจริงจัง

1.4 โรงเรียนควรจัดรูปแบบกระบวนการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน อาจเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมที่ ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอุดมศึกษา หรือโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดอื่น ๆ เป็นต้น

2.2 เนื่องจากตัวแปรปัจจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ทำนายได้ค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงน่าจะได้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน โดยเฉพาะตัวแปรปัจจัยด้าน

โรงเรียน/ ครู ซึ่งเป็นตัวแปรที่สามารถจัดกระทำได้ในทางปฏิบัติ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรม เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อกระตุ้นหรือพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

2.3 ควรศึกษาตัวแปรปัจจัยต่าง ๆ ในรูปแบบเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมจิตสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจษฎา หนูรุ่ม. (2551). *ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนะศึก นิซานนท์. (2544). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและหญิงไทย ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2540). *รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสรถ: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3)* กรุงเทพฯ ๑ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฏิมากร ศรีเตชะ. (2549). *ปัจจัยทางจิตสังคม ลักษณะทางจิต และลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ผกาพันธ์ อินตะแก้ว. (2552). รูปแบบการจัดการความรู้ของกลุ่มโรงเรียนสาธิต ธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วง. *คุณภูมินิพนธ์ปรัชญาคุษภูมินิจิต*, สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรพรหม พรรดพวก. (2550). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลาคม.
- มารีสา รัฐปติย์. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินนี และทัศน ทอภักดี. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว. ใน *วันสถาปนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ครบรอบ 49 ปี* (หน้า 1-16). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สวนดุสิตโพล. *คุณธรรมของเยาวชนไทยที่ควรเร่งสร้าง/ ปลูกฝัง*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com/s/sdp/118726>
- สื่อพลัง. (2542). จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาสังคม. *วารสารสื่อพลัง*, 7(3), 9-12.
- สุขุม เฉลยสุข. (2550). วิกฤตคุณธรรม เยาวชนไทยไร้คุณธรรม ใครช่วยแก้. *วารสารวิทยากร*, 106(13), 70-71.
- สุริรา เกาสระกู. (2557). การพัฒนาระบบการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 10(1), 203-204.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546, มกราคม-มิถุนายน). จิตสำนึกสาธารณะ: การก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง. *วารสารเพชรบุรีวิทยาลัย*, 4(1), 45-57.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2547). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคม ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundation of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.